

מולין יקירין ויהודים נפלאים מלוקט
מדברות קדשו ותורתו של
רבי דוד חי אביהצירא שליט"א

מילה רא חזרתא

חזרתא דאורייתא
יסוד חדש ונפלא על הפרשה

מילתא דפליאה

השמחה בחג הסוכות משפיע פרנסה לכל השנה

ללבוש' (לעיל כח כ), ועל כן בחג הסוכות זמן שמחתנו שהוא כנגד יעקב אבינו אכן הקדוש ברוך הוא ברחמי וחסדיו המרובים מזמין פרנסה ברווח ושפע טוב לזרעו של יעקב.

מידת התפארת של יעקב אבינו מכריע לטוב ומשפיע פרנסה

והנה מידתו של יעקב אבינו מדת התפארת שהוא קו הממוצע, והוא מכריע בין מידת החסד של אברהם אבינו למידת הגבורה של יצחק אבינו, ועל שם זה נקרא בפסוק 'איש תם', אי"ש ראשי תיבות ימין ש'מאל א'מצע, שהוא כולל את כל האבות הקדושים, ובתיבת אי"ש שעולה בגימטריא אמצע ימין נרמז שהאמצעי נוטה לצד הימין להכריע לטוב כמו שכתב באמרי נועם (תולדות ד"ה בפסוק מכרה כיום), ולכן מאז ומתמיד בזכות יעקב אבינו נשפע משמי מרום שפע טוב.

שרו של עשו נלחם נגד שמות הפרנסה

ומבואר בזוהר (וישלח קעא). שבמיוחד על הדבר הזה נלחם שרו של עשו כשפגם בירך יעקב ונגע בגיד הנשה, שהיתה עיקר כוונת השר לפגום בחינת הרגלים שהם תומכי אורייתא ולקלקל פרנסת ישראל, וכדרכו בקודש רמזו האמרי נועם (ריש פרשת ויחי) בפסוק (שם לב כה) 'ויאבק איש עמו', כאשר 'איש עמו' עם הכולל עולה חת"ך, ולא עוד אלא גם 'ותקע כף ירך יעקב' (שם פסוק כו), 'יעקב' עולה בגימטריא ב' השמות פא"י סא"ל, ומכאן שכל כוונתו ללחום נגד שמות הפרנסה.

רמז בברכת 'פרנסה ברווח'

גם מה שרגיל בפי העולם לברך איש את רעהו בברכת 'פרנסה ברווח', המתיק הרה"ק ר' יוסף מקאסאן ע"ה (בני שלשים וילקט יוסף אות קד) בדרך רמז, כי כשהפרנסה מתרחבת דהיינו שכותבים פרנסה במילוי כזה פ"א רי"ש נו"ן סמ"ך ה"א, המילוי לבד בלי הראשי תיבות עולה בגימטריא שם הפרנסה חת"ך. ולא זו בלבד אלא גם ברו"ח נוטריקון ב' רו"ח, ב' פעמים רו"ח בגימטריא חת"ך.

עצה טובה שלמדנו רבותינו כיצד בידינו להמשיך ההשפעה, כאשר אמר הרה"ק רבי ברוך ממעו'בו' ע"ה שעצבות מקלקלת את הפרנסה, ולכן יראה כל אדם שיהיה בשמחה. ונרמז הדבר בתורה, שסופי תיבות 'והיית א'ך שמ'ח' (דברים טז, טז) הם 'חת"ך', שהוא השר הגדול של פרנסה.

בכלל דברי הרבי ר' ברוך ע"ה ניתן לומר, שדווקא משבעת ימי הסוכות נמשך פרנסה לכל השנה על ידי שם חת"ך, מאחר שימים אלו הם זמן שמחתנו, שנצטוונו עליהם בתורה הקדושה שלש פעמים לשמוח בכל שבעת הימים, ומזה נלמד גם אנחנו לתמיד שהדרך להמשיך השפע הטוב ממרום הוא על ידי שהאדם בשמחה.

ואפשר להוסיף עוד רמז לענין הפרנסה הנשפע בחג הסוכות, דכתיב (תהלים טז יא) 'תודיעני אורח חיים, שובע שמחות את פניך, נעימות בימינך נצח', ובמדרש (ויק"ר ל ב) דרשו פסוק זה על חג הסוכות, אל תקרי 'שובע' אלא שבע שמחות, והכוונה לשבע מצות שבח, ד' מינין שבלולב, וסוכה, וחגיגה, ושמחה. והנה הרה"ק ר' יוסף מקאסאן ע"ה כתב, שסופי תיבות 'נעימות בימינך נצח' הם חת"ך, וכן האותיות הקודמות בלי הסופי תיבות שהם נעימ'ו בימינ' נ"צ בגימטריא חת"ך. ואין זה אלא ללמד שהשמחה בימי הסוכות משפיעה וממשיכה שפע טוב ופרנסה טובה על כל העולם על ידי השר הממונה חת"ך.

השפעת הפרנסה בחג הסוכות בזכות

יעקב אבינו

יסוד ענין הפרנסה הנשפע בחג הסוכות נראה לבאר על פי דברי הטור (או"ח סי' תיז) ששלשת הרגלים הם נגד שלשה אבות, פסח כנגד אברהם, שבועות כנגד יצחק, וחג הסוכות כנגד יעקב אבינו. והלוא מצינו בתורה הקדושה שיעקב אבינו ע"ה התפלל על הפרנסה, באמרו 'ונתן לי לחם לאכול ובגד

הכנה למצוה גדולה מהמצוה עצמה

יום ראשון של חג הסוכות - 'ראשון לחשבון עוונות'

בכל מצוה ומצוה, גדולה היא ההכנה למצוה עוד יותר מהמצוה עצמה. כך מוכח מדברי הגמרא (יומא כד): שהדלקת המנורה אינה נקראת עבודה, אך הטבת הנרות עבודה היא ויש לעשותה רק ע"י כהן (ראה רמב"ם ביאת מקדש פ"ט ה"ה, ז), והכיצד יתכן כזאת, שעצם המצוה דהיינו הדלקת המנורה כשרה זר, אך ההכנה למצוה בהטבת הנרות פסולה בזר, הרי לנו מפורש שהכנה למצוה גדולה אף מהמצוה עצמה.

עוד מצינו בספרים הקדושים על שנקרא יום ראשון של חג הסוכות 'ראשון לחשבון עוונות' וזאת לאחר שבארבעת הימים שלאחר יום כיפור כתב בטור (או"ח סי' תקפא): במוצאי יום הכיפורים עוסקים במצות סוכה ולולב ואין עושין עוונות, לכך קורא יום טוב ראשון 'ראשון לחשבון עוונות'. והקשה הט"ז כיצד בהכנה למצוה אין עושים עבירות וכשמגיעה המצוה עצמה ביום טוב ראשון של סוכות אז הוא ראשון לחשבון עוונות.

אלא, כי אכן זו כוחה של הכנה למצוה, שכאשר מתכוננים למצוה אין מקום לחטאים עוד יותר מזמן המצוה עצמה, וכלשון הרה"ק בעל שפת אמת ע"ה (האזינו תרל"ד ד"ה בטור): אבל אין הדבר רחוק שיותר כח והצלחה יש בהכנת המצוה מגוף קיום המצוה. ומבאר שני טעמים בדבר: האחד, כי עשיית המצוה היא רק לשעה וההכנה היא לעולם. ועוד, כי מי יוכל לקיים המצוה כמשפטה. אבל הרצון והכנה להמצוה הוא לעשותו כרצונו יתברך, ולזאת ההכנה והשמחה לבוא להמצוה חשוב מאוד.

וכאן מוסיף השפת אמת לימוד גדול: ויש לדון קל וחומר ממה שאמרו ז"ל (יומא כט). הרהורי עבירה קשים מעבירה, כל שכן מדה טובה הרהורי מצוה, שאדם מהרהר ומשתוקק לקיים פקודת ה' יתברך טובים מהמצוה ושומרים האדם וע"י זה אין עושים עוונות.

ברזא דאח"ד רמזים נפלאים על סדר הפרשה

כפי ההדרגה בעבודתו זוכה להתעלות יתירה במועדים

את ה' גם במעשה, וכך יוסיף לטפס במעלות העבודה עד שיבוא אל השלימות. הרעב למאור התורה מרגילים אותו מעט מעט

כן כשמגיע האדם להתמסר לעסק התורה, יתעלה מן הקל אל הכבד, וכמו שאמרו חז"ל (יומא פג.) מי שאחזו בולמוס, והוא חולי הבא מחמת רעבון ועיניו כהות, והוא מסוכן למות מחמת חוליו, מאכילים אותו אפילו מאכלות אסורות, ומתחילים להאכילו מאיסורים קלים תחילה, עד שיאורו עיניו. ופירש **החתם סופר** (דרשות ח"ג עמו' מ ד"ה גם) שעיקר הרעב הוא לדברי תורה כמו שכתוב (עמוס ח יא) 'לא רעב ללחם ולא צמא למים כי אם לשמוע את דברי ה'", והוא רמז על הרעב וצמא לתורה אשר עיניו כהות מראות האמת, וכשהוא שב בתשובה צריכים להאכילו מלחמה של תורה עד שיאורו עיניו. ומאכילים אותו מן הקל הקל תחילה, והוא רמז שלא יכבידו עליו בבת אחת בדרכי התשובה, כי לא יהיה בו כוח להתמיד בכך, אלא ילמדו אותו להתחיל בדברים הקלים, ולאט לאט יוכל להוסיף עוד בעבודת ה', עד שיתרפא ויאורו עיניו במאור התורה.

נאמנה להתעלות מעט מעט בעבודת השי"ת, ועל ידי שמקדש את עצמו כפי ערך מדרגתו יזכה שיושפע עליו מן השמים שפע קדושה, ויוכל אחר כך לקבל על עצמו להתנהג בפרישות יתירה. כמו שאמרו (שבת לא.) על נכרי שבא לפני שמאי כדי שיגיייר אותו כשהוא עומד על רגל אחת, וביאר **בבניה לעתים** (דרוש סח) שהיה הנכרי רוצה להיטיב דרכיו בפעם אחת, ודחה אותו שמאי הזקן כי אין זו הדרך הנכונה, אלא מעט מעט ייטיב דרכיו ומעשיו כדי שיתקיים בידו.

ממחשבה יתעלה לדיבור ומדיבור למעשה

וזהו שכתוב (דברים ל יא-יד) 'כי המצוה הזאת וגו' לא נפלאה היא ממך וגו', לא בשמים היא וגו' ולא מעבר לים וגו', כי קרוב אליך הדבר מאוד בפין ובלבבך לעשותו, והזכיר כאן שלושה עניינים, 'בפין' 'בלבבך' ו'לעשותו', והם מחשבה דיבור ומעשה, שתחילה יעבוד את ה' במחשבתו שיהיה רצונו חזק לעבודתו יתברך, ואחר כך יוסיף גם לעבוד את ה' בדיבוריו, עד שיוסיף חוזק ואומץ לעבוד

וְשִׁמְחָתָ בְּחֻגָּה... וְהֵייתָ אֶךְ שִׂמְחָה (דברים טז, יד-טו)

בכל זמני התעלות כמועדים וימים טובים ישגיח בעצמו להתעלות רק כפי דרגתו, כמו שנרמז בלשון הכתוב (דברים טז טו) 'והיית אך שמח' שבא לרבות ליל יום טוב האחרון לשמחה (סוכה מח.), ולכאורה קשה הרי כל 'אך' לשון מיעוט הוא והיאך דרשו כאן שבא 'לרבות' יו"ט אחרון. אלא הכוונה היא, שיום טוב הוא זמן עליה והתרוממות, אבל צריך להיזהר שלא לצאת חוץ למדרגתו, ועל זה בא הרמז בלשון 'אך' שהוא מיעוט שלא להתעלות יותר ממעלתו, ועל ידי כן יהיה לעבודתו קיום ויזכה לרבות גם את ליל יום טוב האחרון לשמחה.

דרך התשובה תהיה גם כן בהדרגה

וכן בבוא האדם לשוב בתשובה צריך להיזהר שיהיו מעשיו בהדרגה, שכן כתוב (איוב ח ז) 'והיה ראשיתך מצער', ועל ידי כן 'ואחריתך ישגה מאוד', כי אי אפשר לאדם מגושם ובעל תאוה להתעלות פתאום למדרגה גבוהה בעבודת השי"ת, אלא יתאמץ תחילה בעבודה ובהשתדלות

ברכת משה רבינו לישראל בכח התורה

מקרה, דהיינו, לא רק ציווי מונח כאן, אלא הוראת העתיד שכן יהיה. הרי זה כמו 'רבי' המברך את תלמידיו 'ברוכים תהיו', כך כביכול הקב"ה פונה אלינו ואומר לנו 'אני מברך אתכם שתהיו קדושים'. וכן כתוב בברכת משה רבינו לבני ישראל **וזאת הברכה אשר ברך משה איש האלקים את בני ישראל**, וביארו צדיקים ע"ה, שזאת היא הברכה שבירך משה רבינו את ישראל - שיהיו 'איש האלקים' כמותו שיתעלו אף הם להיות קדושים ומזוככים כאיש האלקים הדבוק ביוצרו בכל רגע ורגע.

הזה תאריכו ימים על האדמה' 'בדבר הזה' עם התיבות בגימטריא 'ברכה', כי כל הברכה היא בכח דברי תורה.

משה רבינו נתן כח לכל ישראל להיות קדושים בבחינת איש האלקים

שמעתי ממור **אבי ע"ה** ביאור על הפסוק (ויקרא יט ב) 'קדושים תהיו', שלכאורה היה צריך לומר 'היו קדושים' שהרי זה ציווי. אך הוא הדבר שבאה תורה ללמדנו כי הקב"ה אומר שאתם תהיו קדושים בכל

וזאת הברכה אשר ברך משה איש האלקים את בני ישראל לפני מותו (לג א).

ברכתו של משה רבינו ע"ה לבני ישראל היתה בזכות התורה הקדושה שנתן להם לישראל, וכן מבואר במדרש (ב"ר ק יב) שנאמרו ברכותיו של משה בלשון 'זאת' 'וזאת הברכה', לרמז שהם באים בזכות התורה שנאמר בה (לעיל ד מד) 'וזאת התורה'. ורמז נוסף הובא **בבעל הטורים** 'וזאת הברכה' בגימטריא 'זו היא התורה', כי בזכות התורה בירך אותם משה. וכן יש להוסיף רמז בפסוק (לעיל לב מז) 'ובדבר

פטירת משה רבינו כחוקה בלי טעם

תוספת מעלה בשעת מיתתו, ולכן היתה מיתתו כגזירה שאין בה טעם. ולכן נאמר בו **וימת שם משה עבד ה' בארץ מואב על פי ה'**, שהיתה מיתתו על פי ה' כגזירה וחוקה שאין לה טעם אלא בדבר ה', 'ולא ידע איש את קבורתו', שגם הטעם למיתה ולקבורה שלו לא נודע לשום אדם אלא היה הכל בדבר ה'.

מהעולם, וזהו טעם מעולה לגזירת המיתה על כל באי עולם, כדי שלכל הפחות יזכו לראיית השכינה עובר למיתתם, אבל אצל משה רבינו ע"ה אין טעם ומיתה שנגזרה עליו, כי כבר בעודו בחיים היה זוכה ל'ומראה ולא בחידות ותמונת ה' יביט' (במדבר יב ח), וכל דבריו היו נדמים לשומעים אותם כאילו הם כתובים ממש בתורה, ולא היתה בו שום

וימת שם משה עבד ה' וגו'. ולא ידע איש את קבורתו עד היום הזה (לד ה-ו).

זכה משה רבינו ע"ה למדרגה גדולה ומעולה שלא זכה לה שום ילוד אשה, ובעודו בחייו בעולם הזה היה מדבר עם הקב"ה כדבר איש אל רעהו, וזו מדרגה גבוהה שלא זכה לה שום נביא בלעדיו. שאר בני אדם אין זוכים לראות פני השכינה כי אם בשעת הסתלקותם

קודשא בריך הוא אורייתא וישראל חד

בשלימות בתורה ומצוות ומעשים טובים, כמו שממשיך ואומר (שם) 'לעשות רצונך אלהי חפצתי ותורתך בתוך מעי', ומטעם זה היה חשוב לו לדעת קצו ומדת ימיו כפי שביקש (שם לט ה) 'הודיעני ה' קיצו, ומדת ימי מה היא', שהכפל לשון מורה על רצונו לדעת מתי יהיה 'קץ' חייו, ובנוסף לזה רצה לדעת מידת ימיו המדויקת בכדי לדעת כמה מוטל עליו לעשות ולהשלים מדי יום ביומו, ואכן העיד הכתוב (מלכים א' א א) 'והמלך דוד זקן בא בימים', שמילא את דפי ספרו בתורה ומצוות וקיום רצון השם יתברך, והשלים את כל ימי חייו ותכליתו בעולם הזה בשלימות, וכדרך שפירש **בזוהר** על הפסוק (בראשית כד א) 'ואברהם זקן בא בימים', שבא יחד עם כל ימיו, והביא איתו את כל הימים בשלימות מלאים במעשים טובים ולא החסיר אפילו יום אחד, וכך צריך כל אדם לשאוף ולמלאות ימי חייו בשלימות, ואז יוכל לבוא לעולם העליון ובידו ספר ימי חייו עם דפים מלאים במצוות ומעשים טובים.

עבודה מיוחדת לכל יום ויום

והנה, העובד ה' יתברך בהתחדשות בכל יום בבחינת 'מאורסה' הנ"ל הרי הוא נמצא תמיד בהתחדשות, ומיום ליום עולה ממדרגה למדרגה ומייחד יחוד חדש בכל יום בעבודתו, וכנגדו גם הקדוש ברוך הוא מקיים מה שכתוב (תהלים מב ט) 'יומם יצוה ה' חסדו', ומשפיע בכל יום ביומו כל בחינת שפע וברכה וחיות לכל העולמות, ועל זה נאמר (שם סח כ) 'ברוך ה' יום יום', ואמרו חז"ל (ברכות מ). כל יום ויום תן לו מעין ברכותיו, והכוונה כמו שפירשו בספרים הקדושים להמשיך בכל יום הברכות וההשפעות המיוחדים לאותו היום, כי כל יום ויום יש לו צינור מיוחד והשפעה מיוחדת, ובכל יום מתחדשת העבודה מיום אתמול כי יעבור, כי בכל יום מתלקטים ומתעלים בירורין חדשים וניצוצות קדושה אחרים, בירורין שלא נתבררו ביום אתמול ולא יתבררו ביום מחר.

האחד שעל ידי היגיעה יכול כל אחד מישראל למצוא בתורה לפי השגתו, והוא בחינת 'מאורסה' ההתקרבות שבא על ידי פעולות האדם ויגיעתו בתורה, ועל הבחינה הזאת נאמר (אבות פ"ב מ"ב) 'התקן עצמך ללמוד תורה שאינה ירושה לך'. אך יש עוד סגולה בתורה והיא ששיגור חכמים ראשי הדורות מה שאי אפשר להשיג על פי שכל אנושי, וזהו בחינת 'מורשה' שניתן לנו מסיני בלי יגיעה כמו נחלה שאין לה הפסק (ר"ה יב:), אבל לכללות ישראל נאמר 'מורשה קהלת יעקב', ואף על פי כן על ידי שזוכה האדם להכניס עצמו תוך כלל ישראל, הוא זוכה לחלק הירושה גם כן.

כל יהודי מחבר ספר ממעשי ימי חייו

והנה בבחינת 'מאורסה' תואמים הדברים שנאמרו בספרן של צדיקים כי כל יהודי כותב במעשיו ספר תורה, כמו שנרמז בדברי המדרש (ב"ר כד ז) 'זה ספר תולדות אדם ביום ברא אלקים אדם' וגו' (בראשית ה א), בן עזאי אומר זה כלל גדול בתורה, שלכאורה יש להבין איזה כלל גדול בתורה טמון בפסוק זה. אך כתוב בתהלים (מ ח-ט) 'אז אמרתי, הנה באתי במגילת ספר כתוב עלי, לעשות רצונך אלהי חפצתי, ותורתך בתוך מעי', וכוונת דוד המלך ע"ה לומר שכל איש ישראל במשך ימי חייו מחבר ספר, שתחילת הספר היא יום לידתו בעולם הזה וסיום הספר הוא יום פטירתו, וכל יום ויום מימי חייו הוא עוד דף בספרו שבו חורט האדם את מעשיו, ועם הספר הזה באים לפני כסא הכבוד אחר פטירתו, ועל זה אמר 'הנה באתי במגילת ספר כתוב עלי', וזהו 'זה ספר תולדות אדם', ועל זה אמר בן עזאי זה כלל גדול בתורה, שצריך כל איש ישראל לזכור תמיד כי כל מעשיו ותולדותיו נכתבים על הספר.

דוד המלך ע"ה תיקן והביא עמו כל

ימיו בשלמות

בגלל שהחשיב דוד מלך ישראל עבודת כל יום ויום בנפרד, לכן היתה שאיפתו במשך כל ימי חייו למלאות את הימים

שישנו ושמחנו בשמחת תורה. והנה מבואר בזוהר הקדוש (אחרי עג.) שהקב"ה והתורה וישראל אחד הם, ונראה מזה שכפי התקשרות בני ישראל בתורה הקדושה כך נתחזק הקשר בינם לקדוש ברוך הוא, וכך מבואר במדרש (שמו"ר לג א) כביכול הקדוש ברוך הוא נמכר לישראל עם התורה, ולכן בכל מקום שעוסקים בתורה יש השראת השכינה, ועל העוסק בתורה נאמר (הושע יא ט) 'בקרבך קדוש', ובני ישראל בעצמם הם בבחינת 'היכל ה' המה' (ירמיה ז ד), ומתקיים בהם 'ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם' (שמות כה ח), ועליהם נאמר (לעיל לב ט) 'כי חלק ה' עמו', וגם על ידי זה זוכה להיות נקרא בן למקום.

חיבור בני ישראל אל התורה בבחי'

מאורסה

החיבור הנעשה בין ישראל להקדוש ברוך הוא על ידי התורה הוא כעין יחוד חתן וכלה, כמו שדרשו חז"ל (פסחים מט:). על פסוק זה 'תורה צויה לנו משה מורשה', אל תקרי מורשה אלא מאורסה, והדימוי לאירוסין כי היא שמחה חדשה ביחוד חתן וכלה שעדיין לא נזדווגו מעולם, וכן תמיד צריך האדם ללמוד תורה בשמחה ובהתחדשות כאילו היום ניתנה, ועל ידי זה מייחד את עצמו עם הקב"ה בכל יום ביחוד חדש, שהרי הקדוש ברוך הוא מחדש בכל יום תמיד מעשה בראשית, ובכלל היחידוש הזה מחדש הקב"ה גם את התורה בכל יום, כי התורה נקראת 'מעשה בראשית' שעל ידה נבראו כל העולמות, והקדוש ברוך הוא מחדש הלכות בכל יום, ונמצא שאין לך יום שהוא דומה לחבירו ובכל יום הוא התדבקות והתקרבות בתורה חדשה, ויחוד של היום עדיין לא היה מעולם, ומי שלומד תורה כך הוא תמיד בבחינת 'מאורסה'.

בחי' ירושה ובחי' מאורסה - ההבדל

ביניהם

בעצם ההבדל בין מורשה למאורסה, מבאר **בשפת אמת** (נשא תרל"ז ד"ה באבות) שהגם שהתורה ניתנה לכלל ישראל, אמנם יש שני ענינים בתורה,